



دانشگاه شاهرود

گروه آموزشی هنر اسلامی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته هنر اسلامی، گرایش سفال و سرامیک

عنوان: **رقم بر سفالینه‌های دوره اسلامی ایران از سده یکم تا نهم هجری.**

استاد راهنما: **دکتر عباس اکبری**
دکتر ابوالقاسم دادور

دانشجو: **لیلا مکنونی**

واژه‌های کلیدی: **رقم، هنر اسلامی، سفال اسلامی، ایران، سده یکم تا نهم هجری.**

چکیده:

همواره «سفال اسلامی ایران» یکی از موضوعات با اهمیت برای نویسندگان و محققان ایرانی، همچنین پژوهشگران خارجی بوده است. در این پژوهش که نیز به سفال اسلامی ایران اختصاص دارد، موضوع از دریچه‌ی دیگری نگریسته شده است. در این راستا شناخت هویت آثار هنری و کسانی که آن‌ها را پدید آورده‌اند اهمیت یافت؛ یکی از مهم‌ترین راه‌های دستیابی به چنین شناختی، مطالعه‌ی رقم‌ها و اطلاعاتی می‌باشد که توسط سفالگر روی آثار سفالی ثبت گردیده است، اطلاعاتی چون نام هنرمند، تاریخ ساخت اثر، محل ساخت و ... که اهمیت دانستن هر کدام از این موارد نیز مهم می‌باشد. البته رقم‌های سفالینه‌های دوره اسلامی ایران، به رغم تولید انبوه این آثار در دوره‌های مختلف، تعداد اندک شماری می‌باشند؛ و این امر به دلایل مختلف از جمله باورهای نهفته در پس عنوان «هنر اسلامی» است. بدین ترتیب غیر از بررسی رقم‌های روی سفالینه‌های اسلامی ایران، شناخت دلایل اندک بودن رقم‌ها در آثار هنر اسلامی، و جایگاه رقم در هنر اسلامی به خصوص سفالگری اسلامی از دیگر اهداف این پژوهش بوده است. هنرمندان مسلمان به دلیل آگاهی و اعتقاد داشتن به فراقردی بودن هنر در حوزه اسلام، کم‌تر به مرقوم نمودن آثار خود مبادرت داشته‌اند، در این میان برخی از هنرمندان بار روش‌هایی که ویژگی‌های بر شمارده‌ی هنر اسلامی را نیز زیر پا نگذارند، آثار هنری خود را رقم زده‌اند، از این رو در این تحقیق دلایل رقم زدن و نزدن آثار هنر اسلامی از سوی هنرمندان نیز بررسی شده است. این پژوهش از نوع بنیادی و روش تاریخی-توصیفی داشته و اطلاعات موجود در این پایان‌نامه از طریق روش کتابخانه‌ای گردآوری شده است.